

besedi o protinarnih ljubljanskih kandidatih gg. dr. Kaltenegger-ju in dr. Suppan-u. — Nobeden teh dvéh gospodov ni domačinec in nobeden ni slovenskega jezika toliko zmožen, da bi se mogel s kom o kaki stvari slovenski pogovoriti. Nju politične delavnosti ne more nikdo tajiti, ali pa merita ta dva gospoda s svojo delavnostjo na blagor slovenske domovine, ktere glavno mesto je Ljubljana? — Gosp. dr. Kaltenegger se še posebno sklicuje na svojo mnogoletno delavnost v kranjskem deželnem zboru; na ktero stran je bila pa ta njegova delavnost skoz in skoz obrnena? Nikdo ne more drugače odgovoriti, nego da je gosp. dr. Kaltenegger v vseh deželnih zborih mnogo govoril in vedno glasoval na prid in po volji — vlade in na poveličevanje padlega dunajskega državnega zbora. In ako pregledujemo politični program téh dveh gosp. dohtarjev, ali najdemo v njem le eno samo besedo, ki bi nas mogla prepričati ali ki bi nam vsaj kaj povedala o nju ljubezni do naše domovine, do našega naroda? — Ne dajmo v tako važnih zadevah, kot so volitve deželnih poslancev prednosti tujem pred domačimi, ker s takim ravnanjem bi sami sebe in naš narod pred svetom sramotili, kazaje, da med domačimi možmi ne najdemo sposobnih in našega zaupanja vrednih deželnih poslancev. — Tuje bode le toliko časa na naši zemlji gospodoval, dokler se narod ne spamerje in mu ne odtegne svojih telesnih in duševnih moči. —

Iz Kranjskega, 21. junija 1870.

Uradnik iz dobe 1848.

D o p i s i .

Iz Kostela. [Izv. dop.] 18. dan t. m. smo bili vsi kmetje I. in II. razreda v Kočevje pozvani, da bi si tam 7 volilnih mož volili. Ako pomislimo, da so se poprej, kar nam je znano, enake volitve vedno le doma v občini vršile, in da nam je sedaj od 3 do 7 ur dolgi pot v Kočevje, mnogo stroškov in truda prizadejal, moramo res malo liberalno ravnanje g. okrajnega glavarja naravnost grajati. Cudne misli so se nam že poprej zarad tega v glavo vrvale, pa osupnilo nas je še le ondi do vrhunca, ko omenjeni dan v Kočevje v volilno pisarno stopimo, in ko se birokratični gospod ves razkačen pred nas postavi, in nad nami po staru uradniški postavi zarenči: — „Vi ste Kostelci! meni je bilo od deželne vlade naročeno, da vas semkaj v Kočevje k volitvi volilnih mož pozovem, s tem sem vam veliko stroškov prihranil; sploh pa jaz imam pravico volitve sklicati, kjer je mene volja, torej tisti, ki čez mene po časnikih pisari, in me črni, je en „šuft“ (Glej dopis iz Kostela v Novicah št. 24.) Nadalje pravijo gospod: „Ta šuft naj bi bil mene pri sodniji tožil, če se mu moje ravnanje nepostavno dozdeva.“ — Nezamerite, gospod Fladung! nam se vaše opravičevanje, in grdenje, dopisnika „Novic“ jako neologično dozdeva. Omenjeni dopisnik ni imel namena, kakor se vidi, da bi vas tožil, ampak hotel je le svetu pokazati, kako vi de late, in vam resnico povedati. Kaj tedaj rentačite nad vsemi Kostelci, zarad onega dopisovalca, ki vam je istino povedal. Da ste nam s tem, ker ste nas v Kočevje pozvali, veliko stroškov prihranili, moramo vam tu naravnost povedati, da to ni res, kajti vsak zmed nas si je prav lahko najmanj 1 gld. 50 kr. potrošil celi dan. Če bi torej vi res bili tako skrbni za nas, kakor sami pravite, da nas stroškov čuvate, bi pa bili morali k nam v Kostel priti, kar bi po naši misli ne bilo celo občine čez 20 gld. stalo in torej gotovo posameznega volilca čez 20 kr. ne. — Da še nekoliko o volitvah omenimo, ktere je vodil gospod finančni komisar Tratnik, sicer rojen Slovenec, vendar kakor se vidi hud, hud nemškutar; naj še omenimo, kako da so se volitve veršile: Volilcev se je bilo vkljub vsem zaprekam vendar precej lepo število nabralo, in volili smo skoraj enoglasno 7 volilnih mož, na katere se moremo popolnoma zanašati, da so pravi poštenjaki in domoljubi. Med temi možmi se nahajata tudi gg. župnika iz Banjaloke in Fare. Da pa so naši duhovni tem „liberalnim“ gospodom tern v peti, se vidi iz tega ko je po dokončani volitvi g. okrajni glavar našega

župana poklical, da naj volilni zapisnik podpiše ter ga vprašal: „sind die beiden verfluchten Pfaffen auch dabei“?! Kaj ne g. Fladung! To je omikano!

Iz Liburnije 21. jun. [Izv. dop.] Naši sovražniki delajo na tajno, da bi nas zopet zastopal kteri neprijatelj narodnega napredka in blagostanja. Ne pustimo se varati, ne verujmo vsakemu sladko smehljajočemu se mamelu! Dozdaj smo imeli za kmetski volilni okraj Volovskega in Novogradskega kotara poslanca: g. de Clesius c. k. okrajni glavar in g. Stepančiča, ki nikdar v Poreču ni bil — zakaj? — Ne vemo! — No, kaj nam je pa g. de Clesius c. k. glavar pridobil? — Nič! — Tudi ni pokazal, da bi za svoje volilce hotel skrbeti, raje je pri najvažnejših narodnih in narodno gospodarstvenih vprašanjih mirno sedel. Kakšen prijatelj narodne svobode in občinske samouprave je isti gospod, jasno nam kaže „Novičin“ dopisnik iz Materije, kjer so že dvakrat volili občinski odbor, pa ga še sedaj nimajo, ker je več narodnjakov, kakor mameluških podvržencev. Blizo tako smo lani čitali v „Slov. Narodu“, da tudi Lovranci še nimajo novega občinskega odbora, premda so tudi oni že dvakrat volili. Prva volitev g. Clesiju ni bila po volji, druga pa volilcem ne, kteri so ravno zavoljo te volitve g. Clesija c. k. glavarja, tožili pri deželni vladi. Da v Bergudu ni šole se sploh njemu pripisuje, ker je z birokratičnim postopanjem g. M-a. iz šole segnal, a druga učitelja ni namestil, ker ni, kdo bi ga plačal. Dopusuje le italijansko ali nemško. Je li tak gospod vreden našega poverenja? — Ne! — Vi volileci iz Novogradskega kotara dajte nam Liburncem bratinsko roko, izberimo si rodoljubne može iz naše sredine; namreč g. Urbana Golmajera, župnika v Beršec-u in g. Rubeša, občinskega glavarja (župana) v Kastvu — za kmetski okraj, — za mesta Novigrad, Kastav, Volovska, Lovran in Moščenice pa g. Franja Maroti-a (na Spinčičih)! — G. Urban Golmajer je neustrašljivi boritelj za narodno zavest, občinsko samoupravo, sploh naše blagostanje, Slovan je z dušo in telesom, ognjeni častivec naroda, iz kterege je potekel, srčni prijatelj kmeta med ktem živil! — G. Rubeša je svoje rodoljubje skazal na Taboru pri Kalcu, kjer je zedinjeno Slovenijo zagovarjal. G. Franja Maroti-a vam ni treba priporočati, vsaj ga vši poznate!

Ti možje so za nas, ker ne vidijo samo naših žužjev, ampak jih tudi sami čutijo; zato bodo gotovo skrbeli, da se nam bremena polakšaja, in dajo pravice, ktere so naše po božjih in človeških postavah!

Torej izberimo jih vši soglasno!

Iz Solkana dne 22. junija. [Izv. dop.] Volitve deželnih poslancev so tukaj, gotovo eden najvažnejših trenotkov v političnem življenju, v katerem razodene ljudstvo svoj značaj, svojo politično zrelost ali nezrelost, v katerem si lehko postavi temelj prihodnje sreče ali nesreče. Treba je tedaj za ta preimenitni trenotek dobro pripravljeni biti in trdno stati pri volitvi za tiste možé, od katerih smemo pričakovati, da nas bodo nevstrašljivo po namenu naših taborskih sklepov zastopali. — Kakor peklenki sovražnik v zadnjih trenotkih življenja, tako lažijo zdaj podkupljeni in zapeljani skušnjavci po našem in po drugih volilnih okrajih, ter odvračajo z najostudnejšimi lažmi ljudsko zaupanje od onih rodoljubnih mož, ktere je društvo Soča po najboljšem prepričanji in gotovo tudi z najboljšim namenom za poslance nasvetovalo. Volilci, pazite skrbno, da vas ti hudobni zalezni s prilizneno besedo ne prevarijo in zapeljejo! vedite dobro, da ti ostudni človeški zavrniki delajo za nam nevgodno vlado in ne za ljudstvo, da oni se trudijo za naše narodno pogubljenje — in kratko za naš blagor.

Prejšnja leta je delala vlada na Goriškem proti italijanski stranki, ter ji je vrivala, kolikor mogoče vladnih mož; slovensko stranko je celo nekako podpirala. Zdaj so se reči preobrnile. Vladi menda ni prav všeč, da se je slovensko ljudstvo prebudilo, da se začenja zavedati svojih pravic ter slobodno gibati. Dokler smo pri vsaki priliki v njeno naročje pribegali in v njenem varstvu narodno dremali, nas je v miru pustila in nas celo branila; kakor hitro smo se pa jeli iz vladnih povojev izvijati, sami delati in sami za se skrbeti, je koj brzdo nategnila in zdaj dela in se trudi

zato, da bi nam kolikor mogoče vladnih mož v deželnem zboru nasili in s tem slovensko stranko popolnoma oslabila in ob veljavo pripravila.

Med takimi vladnimi kandidati sta v prvi vrsti naš bivši poslanec c. k. profesor Marušič in c. k. okrajni glavar baron Pino, ki se ponujata v okraju goriške okolice za poslanca.

Prvi bi nas v resnici lehko zastopal v dež. zboru, ako bi se ne bil ljudski strani izneveril, ter se vladni popolnoma v naročje vrgel. Kdor z nam nepravično vlado paktuje in njene priporočence — celo tuje — podpira, tak ne more biti po nobenem načinu za ljudstvo, ampak imeti ga moramo naravnost — za odpadnika. Sicer je že ranca Domovina zadosti jasno kazala, kam pes taco moli.

Gospod baron Pino je sicer izvrsten polit. uradnik, delavna moč, kakoršno je treba iskat; — tudi našega jezika se je kaj naglo naučil in skrbel je, da se je v svojem uradu Slovencem na vider pravičnega kazal. S tem pa, da hoče zdaj siloma naš poslanec postati je očvidno dokazano, zakaj se je gosp. baron tako marljivo slovenski učil, zakaj se je tako neskončno uljudnega delal proti gosp. županom, zakaj se je dajal pri njeh v svate vabiti; zakaj je celo na taboro hodil in v Tominu kakor pravijo, za Slovenijo roko vzdignil. — Vse to nam je zdaj jasno.

Pri tej priliki naj obrnemo pozornost volilcev na nek dogodek, kterege se gotovo še dobro spominjajo. Polit. društvo „Soča“, ktero si je postavilo nalog, da hoče skrbeti ne le za povzdigo duševnega ampak tudi materialnega blagostanja goriških Slovencev, je bilo sklenilo, na to paziti, da se bodo volitve okrajnih cenilnih komisij za preuravnavo zemljiščnega davka, kolikor mogoče vgodno vršile. V ta namen je bil povabil odbor nekoliko najveljavnejših mož vseh goriško-sloveneških okrajev k posvetovanju v Goriško čitalnico. Tu se je razgovarjalo o postavi zastran preuravnave davkov in posebno, kteri može naj bi se v dotične komisije volili, kake zmožnosti da morajo imeti in enake reči. Nikdo ni žal besede spregovoril niti proti vladni niti proti njenim zastopnikom. Med nazočimi sta pa že morala eden ali dva biti, ktere so policijske njune ušesa, — ali pa nevednost — zapeljala, da sta karsibodi krivo razumela — in potem koj pri glavarstvu raztrobila. Kaj se zgodi? Samo na podlagi teh kričnih ovadib in ne da bi se bilo glavarstvo poprej natancenjši prepičalo — vložilo je koj pri pristojni sodniji tožbo — in ne za malenkosti — ampak kar načrnost zarad kaljenja javnega miru kar bi bilo lehko, ako bi se bilo moglo dokazati, enega ali druga do 3 leta v kajho pripravilo. — Preiskava zarad te reči je dolgo trpela, vsi kolikor jih je bilo pri posvetovanji nazočih in še več drugih zraven so bili zaslišani v Gorici pri okrožni sodniji in pri okr. sodnijah v Tominu, v Komnu in menda tudi v Sežani; večidel se ve, da se je morala pričem pot iz kazenskega zaloga plačati — tedaj tudi obilo stroškov — in vse to vsled glavarstvene ovadbe, ki se je opirala edino le na povedbe enega ali dveh lažnjivih ali nevednih ovadukov. — Ker ni bilo mogoče, da bi bili priče kaj donesle proti začenjim — je nadodnja menda že davno vsa dotična pisma pod klop vrgla.

Koliko zgubljenega časa, koliko potrate papirja in denarja, koliko nepotrebnih nadlog in nevšečnosti vsled tožbe slavnega glavarstva, ki je tu prav sijajno dokazalo, kako naglo je pripravljeno, nas Slovence namesto na srce na zid pritisniti. In kdo je odgovoren za pisma, za odloke, za tožbe slavnega glavarstva? Nobeden drugi — nego gospod glavar, tisti, ki hoče zdaj po vši sili naš poslanec postati.

Še nekaj naj opomnimo. Šempaskega tabora se goriški Slovenci tudi gotovo še dobro spominjate. Kako se Vam je tačas vladno pot skozi Gorico zapirala, kako so bili vse vhode v mesto oboroženi žandarji in policaji zasedli, da so vas proč odganjali, kak lep in za nas Slovence častitljiv plakat (razglas) se je bil takrat povsod po mestu in zvunaj mesta po zidih pričepjal, tudi v c. k. „Domovini“ je bil ponatisnen, vse to vam mora biti še dobro znano. In veste na čigavo povelje se je vse to zgodilo in kdo je bil pod omenje-

nim razglasom podpisan? — Baron Pino, kteri si hoče zdaj pri nas s poslanstvom lestvo (lojtro) pridobiti, po kteri se bo zdaj lozej na više stopnje pomikal.

Tedaj pazite dobro, da takih mož ne izvolite, ki si želé s poslanstvom le sebi pomagati — za ljudstvo pa toliko marajo, kolikor za lanski sneg, ki se ne bri-gajo za ljudske skele in zahteve, marveč za vladne namere — tudi če so nam še tako nasprotne ali nevarne. —

Nikdar ne bi bili za taka pojasnila za pero pri-jeli, ako bi ne spoznali za svojo dolžnost, obraniti se z vso močjo takih poslancev, ki niso bili, niso in ne bodo nikdar za ljudstvo ni, za njegove prave koristi, dokler nam je vlada nepravična. Kot vladna služabnika ne moreta ljudstvu in vladu ob enem ustrezati, ampak eden ali drugi je gotovo goljufan.

Prihodnjič nekoliko o „Sočinah“ priporočencih.

Politični razgled.

Iz Dunaja se poroča, da vlada hoče Stre-mayerja v ministerstvo vzeti. Ker je v Lipnici pri volitvi padel, moral se bode torej druge voliti dati.

Na spodnjem Avstrijskem so zmagali pri volitvah liberalci. Med temi je večina prejšnji enaka, mnogo celo starih poslancev. V dunajskem mestu so voljeni: Giskra, Brestel, Kuranda. Eden se ima še v ožji volitvi voliti. V predmetjih so voljeni: dunajski župan Felder, dalje: Klem, Steudel, Löblich in Šrank (poslednji po ostrem boji v ožji volitvi proti Šindlerju, ki je vendar srečno padel.) Ti zadnji širje so napredne stranke in federalistom mnogo bliže nego usta-verneži. Na Landstrasse je zmagal v ožji volitvi dr. Kopp, političen brb'jač in centralist.

Iz Ljubljane se v „Politik“ piše o zdanjih volitvah na Kranjskem. Na koncu tega dopisa se pravi: „Bog daj, da bi voditelji slovenskega ljudstva vendar k spoznani prišli, da politika dozdanjega omotičnega upanja (hoffnungsduselei) nič ne velja, ter da Slovenci enkrat že v skrajnem času na tist pot stopijo, na katerem so Čehi že tri leta.“

Na Moravskem so česki narodni poslanci deklaranti povsod slavno zmagali, da, še dva nova poslanca dobili. Kolikor je dozdaj znano je izvoljenih po kmečkih občinah 28 českých deklarantov in 7 „liberalnih“ Nemcev. V Znojmu, kjer je bil dozdaj Nemeč Fux poslanec zmagal je za en glas Čeh Pod-vesky s 78 glasovi prot 77. — Ako zmagajo še v velikem posestvu, moravski zbor gotovo ne pošlje poslancev v državni zbor.

Rusinom v Galiciji naroča prazka „Pol.“, naj nehaajo biti prijatelji in orodje nemške tlačilne klike, temuč naj se s Smolovo stranko zedinijo. Na njih je določiti v gališkem zboru federalizem, in ne bodo mogli odgovor dajati drugim Slovanom, ako se nemško centralistične politike drže.

Španjska zbornica kortesov je sklenila raziti se do 31. oktobra. Torej je iskanje po kralju ustavljeni do tačas.

Razne stvari.

* (Program narodnega kandidata dr. K. I p a v i c-a.) „Gospodom volilcem za mesta in trge Celje, Brežice, Gornji grad, Laško, Ljubno, Mozirje, Sevnica, Vojnik, Žavec. — Gospodje volilci! Domo-ljubni možje izmed Vas so me pozvali, naj se oglasim kot kandidat za volitev poslanca v štajerski deželnemu zboru. Rade volje sprejemam ta častni klic ter si štejem v dolžnost vsem čestitim gospodom volilcem ob kratkem razložiti svoja politična mišljena. Podloga mojega političnega prizadevanja bode: mir med narodi, sprava in svobodosten napredok. Da pa pridemo k miru med narodi, ktere si mora posebno meščanstvo želeti, ter da nehaajo razpori, ki zdaj stranke na dvoje delé in srd v srca sejejo, treba je, da smo eden družemu pravični. Kajti nobena moč ne bode odpravila med strankami razprtije, iz ktere imajo le sovražniki vsestranske

svobode dobiček, ako se idéje in tirjatve, ktere je duh našega časa rodil in ki so se globoko v ljudstvo svoje korenine zasadile, samo trdovratno odbijajo. Ena najimenitnejših za tega delj, ker ima ta pomen in ga mora imeti: omiko in vednost sploh in v ves narod razširiti in razviti. Iz tega trdnega prepričanja, ktero imajo gotovo z menoj vred tudi vsi svobodomiselnii so-meščani, sem jaz za polno narodno ravnopravnost in za to, da se dado vsaki narodnosti vse tiste naravne pravice brez prikrajšanja, ktere so potrebne za njeno zdravo življenje in svobodno razvijanje. Ako me bode torej, čestiti someščani, Vaše čestilno zaupanje v deželnemu zboru poklical, bom po tem prepričanji z vsemi svojimi močmi delal, s premislekom, da ne morebiti ni v dobičku ni v volji resnično liberalnega meščanstva, opravičena prizadevanja zatirati. Ker sem več let v Celji bil, poznam posebne potrebe Vašega volilnega okraja prav dobro. Kot samostojen mož, kjer si bode v svesti svoje dolžnosti, bom odločno zastopal Vaše koristi. V vseh vprašanjih me bodo vodili samo Vaš blagor in načela pravice, svobode in napredka. V Mariboru 28. junija 1870.

Dr. Karl I pavic.

* (Vabilo.) Moje srbske, hrvatske in slovenske pesmi“ op. 5. se že tiskajo, in bojo do konca tega meseca gotove. V tem zvezku so sledeče pesmi: 1. „Sabljja moja“ za glasovir in moški zbor; 2. „Uzor“, samospev s spremljevanjem glasovira; „Domočutstvo“, moški zbor. — Prosim moje prijatelje in znance in vse ljubitelje narodne umetnosti, naj se potrudijo tudi naročnikov nabirati. Na vsakih 5 eksemplarjev dajem enega po vrhu. Cena je 1. gld. Denar se pošlje naprej ali po poštnem povzetji (Postnachnahme). — Na svetlo prišle so moje „srbske, hrvatske in slovenske pesmi“ (op. 4.) in sicer: 1. Slavenska himna; 2. Onam' onamo; 3. Moja ladja; 4. Šta čutiš; 5. Oj krčmar, čaše amo; 6. Bogovi silni; 7. Beše jedno zlatno doba. Cena temu zvezku je 2 gold. Kdor vzame 5 eksemplarov, dobi enega po vrhu. — Prosim vsa sl. vredništva slovenskih časnikov, da to povabilo v svoje liste sprejmejo. D. Jenko.

* (O surovem napadu) na narodna mariborska kandidata prinaša „Politik“ poročilo po „Slov. Narodu“ ter pristavlja: „Ustavoverni časopisi bodo molčali o tem dogodku, ali ga lepšali, ali zavijali. (To se res že godi.) Vajeni smo že tacega ravnanja od teh „objektivnih“ advokatov javnega mnenja. Značajna je opomba c. kr. namestništvu služecega lista („Prager Abendblatt“), da se v telegramu ni povedalo, da je katoliško društvo osnovalo ta shod. Mi nimamo vzroka (pravi dalje „Pol.“ za kakšno katoliško društvo navduševati se, ali čudno je pa le, da je v Avstriji že tako daleč prišlo, ka je hrup zavoljo tega menj kazni in graje vreden, ker ga osnuje kako katoliško društvo. Tak shod se torej sme pod azistenco žandarjev meni nič tebi nič kar pretepsti.“ — Še enkrat ponavljamo, da ta shod ni imel nič z nobenim katoliškim zborom opraviti. To je izmišljija nekega človeka v Bistrici ki ga kličejo za Wagnerja, in pa mariborskih lažnikov pri „M. Ztg.“

* (Centralni volilni slovenski odbor) je zadovoljen z izidom volitev na slovenskem Štajerskem. Res, da v Mariboru ni dobro izpadlo. Ali manjšina, ki šteje čez osemdeset glasov je tolažilna če posmislimo da so ti 80 vrli domorodni možje, ki so stali ne-premagljivo vsemu mestnemu terorizmu nasproti, c v e t zavednosti in značajnosti, vemo, da se okoli njih na-bere z napredajočim časom večina. Slava vrlim možem, ki so za svojo domovino in narodnost svojo dolžnost storili! — Iz Brežic nimamo poročila zakaj ni voljen za slovensko stvar zasluzni, od centralnega odbora priporočani svobodomiselnii g. Lenček. Menimo pa, da je g. Lenček sam le zarad tega odstopil, da ne bi iz narodne needinosti dobiček imel nemškutar del' Cott. Živio Lenček!

* (Waser) je pisal županu v Ptuj, da bi rad kandidiral. Pa mož ni dobil nobenega odgovora. — Ne bo torej mogel več v deželnem zboru ščuvati, naj se slovenski narodni voditelji s drogi in palicami zapode, kakor je lani storil, in na nemškem fabrikantu Sternbergeru in ponemčenem Soršaku pridne in poslušne učence našel.

* (Dr. France Cucek. †) Iz Knežaka se nam 21. junija piše: Naznana se vesm prijateljem, da je 16. t. m. na Reki umrl po dolzem bolehanji g. doktor France Cucek. Ob enem se zahvaljuje njegov žalostni oče in vsa rodbina velečestitim gospodom in sorojakom, ki so ga spremili v lepem številu do groba! Bodil mu večen pokoj in sladek spomin, mati Slava pa obžaluj vrlega sina! —

* (Kais erfeld), ki je na Nemškem dobil le 12 glasov, bode baje v Mariboru kandidiran. Čuje se, da tu nekteri Reuterja nameravajo siliti naj odstopi, da bo moglo mariborsko mesto „čast imeti“ tako velicega moža voliti.

* (Iz Dunaja.) [Telegram.] Živeli slovenski poslanci štajerskih okrajev! Živeli vrli boritelji za svobodno zedinjeno Slovenijo! Slovenski študentje na Dunaji.

* (Jurij Jenko) je imenovan za ministerijalnega svetovalca.

Poslano.*)

V Gorici, 22. junija. —

V listu 71. „Slovensk. Naroda“ od 21. jun. t. l. sem naletel na dopis iz Gorice od 16. jun., kjer menem obdeluje. Dovolite, da nektere reči v tem dopisu pojasmim in popravim.

Narpoprej govoril g. dopisnik o moji kandidaturi za deželnemu zboru v okolici goriški, ter pravi, da — ker me ni „narodna“ stranka (recte „Soča“) za kandidata priporočila — „vrgel sem se v ladi v naročje.“ Resnično je to-le: Če me je kteri osebnih ali političkih mojih prijatkov kedaj vprašal, kaj mislim gledé na bližnje volitve, rekel sem mu: Jaz stojim tu, kjer sem stal l. 1867*); če me hoče kdo imeti, ve, kje me najti; če me hoče kdo spodriniti, naj me spodrine. Jaz ne silim samega sebe nikomur, sem rekel; za to pa mi je mar, da ne bodo naše volitve deželi in narodu na škodo in sramoto. Držeč ne tega gesla sem se večkrat z dr. Tonkli-em in drugimi našimi veljaki o volitvah pogovarjal; samo z odborom političkega društva „Soča“ (kteri sicer spoštuje) sem rekel, da nočem imeti nič opraviti. Zakaj ne, to in marsikaj družega povem po volitvah; znabiti, da bodo moja pojasnila Slovencem zanimiva. Iz teh pojasnil bo tudi razvidno, kaj pomenja in kam merijo besede, ki se v mnogih dopisih v „Nar.“ povdarjajo, besede namreč „vla d i možje“, „vla d i v naročje“ itd. O tem torej za zdaj molčim, ker nočem motiti volilcev, tik pred voljenjem; molčati pa ne smem o tem, kar dopisnik o mojem značaji, kot gimn. kateheta piše. Očita mi

1. „da občujem z gimnazijskimi professorji, za-stopniki nemške kulture.“ Moj Bog! saj med grehi v mojem katehizmu (Lesar-jevem) naštetim ne nahajam tega, da bi kollega s kollegi ne smel pred in po šoli enamalo pokramljati in na ulicah pozdraviti jih. Ali ve kdo še za kako drugo občenje?

2. „Imenovanje gosp. Hribar-ja za učitelja petja ni bilo Marušič-u po godu! Ljubi ljudje, saj sem ga jez imenoval (t. j. jez kot ud dež. šolsk. svetovalstva.) Tudi da je g. Hr. iz Ipave v Gorico za normaln. učitelja prišel, prizadeval sem si, kolikor je moja beseda takrat zdala, zraven g. Winkler-ja tudi jaz. In že pred, kakor tudi pozneje, sem imel priliko, njegovo spretnost po časnikih razglašati.

3. Besede v dopisu „Cerkveno petje (M.) vedno graja in napada pesmi, ki se pojó, posebno pa lastne kompozicije g. Hribar-jeve“ bo vedel najbolje, in najverjetnejše g. Hribar sam pojasniti, kolikor jih ne pojasnjuje že — točka 2. G. Hribarja prosim, naj priobči svoja pojasnila v „Narodu.“ Tako utegne tudi naslednjo zastavico g. Hr. narbolje rešiti: „Marušič je večkrat privatno izrekel željo, da bi se pelo v cerkvi zopet nemški.“ Jaz naj povem že naprej to-le: Na tukaj-

*) Da g. Marušič ne bo rekel, da smo pristranski in krivični, natisnemo to opravičevanje, dasi je dolgo.

**) Sto malo zadaj ostali, gospod! Skušajte da boste nas druge došli. Mi stojimo že v 1870. letu po Kristu.

njem gimnaziji se je pelo od nekdaj nemški in latinski. Tako tudi letos. Jaz sem kot dijak tako pel, kot ka-tehet leta 1857 tako našel in tako je ostalo do denašnjega due. Ko se je začelo učiti verstvo na spodnjem gimnaziji v maternem jeziku (slov. in ital.) *), sprožil sem jaz, naj bi bile tudi ekshorte in naj bi se dosledno tudi pelo, v tistih jezikih, v katerih se verstvo razлага, pa mi ni obveljalo. In težave so bile res in so še zdaj velike, česar pa ni prilike tu razlagati. V konferen-cijah učiteljstva se ta stvar ni nikdar obravnavala, in se tudi ne bode, če vsled neprevidnih dopisov po sili na dnevni red ne pride. O svojem času se bo dala tudi ta zadeva primerno uravnati.

4. „Tudi pri procesiji (na sv. Rešnj. Telesa dan) je hotel g. Marušič proti g. Hribarju in njegovemu zboru demonstrirati, pa mu je spodletelo“. To natolco-vanje bi bilo presneto abotno, ko bi tako zlobno ne bilo. Od kar jez pametim, smo peli pri procesiji sv. R. T. vselej „Pange lingua“ in „Sacrificia solemnis“;

*) Leta 1863 sem vpeljal jaz na svojo odgovornost v I. raz. katekizem v slov. in ital. jeziku. Pozneje sem tako dolgo, dokler sem dosegel od vlade razpis, da se sme ver-stvo skoz celi gimnazij (v paralelnih razdelkih) v mater-nem jeziku učiti. To se je izpeljalo od 1. 1865—1897. Na višji gimnaziji se omenjeni razpis, ker je le fakultati-ven, ni izvršil iz vzrokov, ki jih ne morem tu navajati. Pis-

pela je te pesmi vsa mladina po črez po znani cerkev-no-ljudski melodiji. Pred nekimi leti, ko je še g. Schreiber učence tudi umetno peti učil, izuril si je bil zbor in pel ž njim z dovoljenjem ravnateljstvu (ktero se je poprej preverilo, da je zbor dovolj uglaen) če-terospev. Poznejih let je bil dijak Kocjančič glasovodja jako izurjenega p. zpora, ki je tudi pri procesiji pel. Že prvo leto, pod Schreiberjem, smo zapazili vodja H. jez in drugi, da prepevanje samih kvartettov je vzrok tej neprilienosti, da se vsa nepojoča mladina preveč raztresa in da le skupno (ljudsko) petje učence pobožno zbrane vzdržuje. Za tega voljo je bila ta reč od tistih mal tako vrejena, da kedarkoli so se kvartetti peli, peli so se le na postajah, hode pa je vsa mladina pela. Ko je zvonjenje prenehalo in vsa procesija se ustavila, bilo je pa prav lepo slišati pevski bor. Da imamo pri nas tak red, povedal sem g. Hr. par dni pred sv. R. T. in mu sploh vse razložil, kakor zdaj tukaj. Jaz sem se navadnega reda držal, zakaj pevski zbor ne, ne vem; pel je namreč tudi hodé (in vmes niži gimnazij in realka). Mladino nižih razredov zbrano vzdrževati, bilo je letos tem potrebiše, ker ni šla procesija prav po redu, se je ravno pri srednjih šolah gatila, in to mladino mami, (o teh rečeh jaz nekaj ra-zumem, ker sem se goriške procesije najmanj kakih 25krat vdeležil in jo tudi dvakrat vredoval). Petje

srednjih šol pa se je vrstilo tako, da je pela enkrat realka, potle zbor gimnaziski ali pa niži gimnazij, no-benkrat pa se ni pelo na dveh straneh h kratu. To je vsa M—čeva demonstracija.

Po teh pojasnilih bi jaz goriški dopis rad še dru-gače glosiral, pa nočen. Samo zastran g. Hribarja kot učitelja petja naj nekaj omenim. Jaz sem do sedaj mislil, da sem Hr—arjev zagovornik in pokrovitelj in tudi drugi me imajo za tacega. Moja kandidatura je nekaterim ljudem tako pamet zmešala, (?) da se niso sra-movali poslati med svet sestavek, kakoršen je pojas-njeni dopis od 16. junija. Gospoda! marsikaj velja se-danji čas za pripuščeno agitacijsko sredstvo, a vse — do neke meje. Z izmišljijami, lažmi in obre-kovanjem ne poderete mene; varujte se, da ne podkopate samih sebe.

A Marušič.

Dunajska borsa 24. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 fl. — kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — " — "	" "
Enotni drž. dolg v srebru	68 " 60 "
1860 drž. posojilo	95 " 40 "
Akoje narod. banke	718 " — "
Kreditne akoje	253 " 50 "
London	119 " 60 "
Srebro	117 " 60 "
Napol	9 " 65 "

Prostovoljno se prodaja vinograd.

S tem se na znaje daje, da bodo v torek 12. ju-lija 1870 dopoldne ob 11. uri prostovoljno na dražbi prodajana poprej Tafernesov vinogradska posestva.

Te obstoje razven iz zidane, s ceglom krite, do-bro ohranjene gospodske hiše, ki se zapira z dvo-jnimi železnimi vrati, ter ima tri sobe za stanovanje, obokano klet za petdeset polovnjakov, dalje iz potrebnih vinarij: še iz zemljišč 45 oralov in 851 kvadratnih metrih sicer

okoli 10 oralov vinograda
7 " gozde za posekati
18 " gozda niže rasti
4 " s kostanjem obrastnega gozda,
zraven sadnji vrt, njive, travniki in pašniki.

Ta posestva so pri svetem Duha v občini Rodn-isberg, na enem najlepših krajev samo 1 1/4 uro od mesta Ptuj proč; voziti se je tje lehko. Pridela se izvrstno vino in zdravo podnebje daje eno najprijetnejših prebivališč.

Razklicana bodo pri dražbi za 8000 gld., od katerih je 10 pric. vadium-a položiti. Drugi pogoji lic-tacije se lehko pogledajo pri slavni c. kr. okrajni sod-niji v Ptuju, ali pa v kanceliji c. kr. notarja France Rodoska v Ptui. (2)

(3) C. k. priv.

V 5 minutah bele zobe.

Od dunajskega zdravniškega svetovalstva preskušena „vilna zobna pasta“ („elfen-zahn-pasta“) vsled svojih pro-tgnjilobnih in protikurdejskih (antiskorbutnih) lastnosti neskončno dobrodejno in zdravilno vpliva tudi na zobno meso in na vse tvorine ust, tako da so vsacemu, kdor jo rabi, seveda nepotrebne vse zdravniške ustne vode, paste in štupe.

Rumeni in črni zobje postanejo pri prvi po-rabi te paste v petih minutah pod polnim po-roštvom beli ko sneg, ker se ž njo odpravi tudi najdebeleja veštanjska skorja.

En karton s podukom velja 1 gl. 80 kr. a. v. ali 1 tolar v srebru.

Da se izogne ponarejevanju, stoji na vsakem kartonu moj podpis.

Kupčijska zaloga

Traugott Feitel-na

Kärntner-Ring Nr. 2 na Dunaji.

Dober kup kinč za gospode in gospode.

Ta kinč izdelan iz nove kovi (imenovana novo zlato) odvišen dela pravi kinč, ker ta novi izdelek v barvi in obliki ne stoji za pravim, in ima to dobro, da vsa stvar ne velja 4. del tega, kar se mora pri pravem plačati za obliko; torej si tem češče lahko vsakdo omisli najnovejše in najmodernejše. Celo strokovnjaki se lahko motijo pri tem delu, tako natanko je vse ponarejeno.

Najnovejši kinči vse modične oblike iz novega zlata, kero zmerom ohrani zlato barvo in je torej motljivo podoben pravemu kinču s ponarejenimi kamni in postekljivem hakor oblika tirja.

Broša, fine po kr. 40, 60, 80, f. najfina je po f. 1.50, 1.80, 2, 2.50.

Uhani, finih par po kr. 50, 80, f. 1, najfina je po f. 1.50, 2, 2.50.

Cele garniture, broše in uhani, 80 kr., f. 1.20, 1.60, najlepše delane f. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Brasleti, fini po kr. 50, 80, f. 1. najfina je delani f. 1.50, 2, 3, 3.50.

Najlepši kolierji po kr. 90, f. 1.20, 1.50.

Medailoni, fini kr. 20, 40, 60, najfina je kr. 80, f. 1.1.50.

Glavniki za v lase, z novo zlato lepišavo po kr. 80, f. 1.50, 2, 3.

Prstanji, motljivo izdelani, z raznimi ponarejenimi kamni po kr. 30, 40, 60, 80, f. 1.

Najlepše urne verižice za gospode, kratke po kr. 50, 80, f. 1.50, 2. Dolge hebreanske oblike f. 1.40, 1.80, 2.

Iglice za gospode po kr. 20, 40, 60, 80.

Gumben srajce po kr. 10, 15, 20, 30.

Manšetne gume po kr. 20, 30, 40, 60, 80.

Ovratne gume po 5 in 10 kr.

Cele garniture srajčnih in manšetnih gumbic najlepše delo po kr. 50, 80 f. 1, 1.50.

Snopič malen kosti k uram, prav lepo sestavljen po kr. 60, 80, f. 1.

Pravi zlati prstani s kamni po f. 1.50, 2, 2.50.

18lotne puncirane srebrne verige, vogenji po-zlačena, kratke po f. 3.50, 4, dolgo po f. 6, 7.

18lotni sreberni medalionji, v ognji pozlačeni in po-steklenjeni f. 2.50, 3.

Najmodernejši jekleni kinči.

sestavljeni iz mnogih lepopročiščenih jeklenih iglic.

1 broša po kr. 40, 60, 80, f. 1; 1 broša srebrno obrob-rena po f. 1.50, 2, 3.; 1 par uhano v po kr. 50, 60, 80, f. 1; 1 par uhano v srebrno obrobljenih po gl. 1.50, 2, 3, 3.50.

Srebrnina, najfina 18lotna, najnovejše oblike.

s uradno marko c. kr. dunajske puncarije.

Le ker sem na debelo po ceni nakupil starega srebra, mi je mogoče, po slediči ceni pravo srebrnino prodajati; staro srebro jemljam v zameno.

1 ducend nož 15 f., 1 ded. vilic 15 f., 1 ded. desertri nož 10—50 f., 1 ded. desertri vilic 10—50 f., 1 ded. žlic tešk 58 f. otrodijih žlic 35 f., kavinjih 26 f., 1 velika žlica za juho 18 f., 1 žlica za sočirje 12 f., 1 žlica za ribe 12 f., 1 čajni prece-jelnik 5 f., sladkorni razsipavec 10 f., razsipavec za poper 8 f. 50, klošče za sladkor 6—50 f., povoj za prtiče 4 f., solni-ca, pripr. tžk 5 f., solnica, dvojna 10 f., jajčni drobljač 5 f., 1 kupica za vino krasna 18 f., posoda za jesih in olje 30 f., korbič za sadje dobro delo 30 f., ročni svečnik 9 f., 50, itd. itd.

Vse to blago se dobri za to ceno v tej kakovosti edino pri podpisanim trgovcu. Cena se za-stoji naznanja, Zapisnik cene je vsakomu zanimljiv. (10)

Krasobazar, A. FRIEDMANN-a na Dunaji, Praterstrasse Nr. 26.

Epileptični krč (božjast)

pismeno zdravi specijalni zdravnik za božjast doktor O. Killisch v Berolini,

zdaj: Louisenstrasse 45. — Ozdravil jih je že nad sto.

(28)